

JANAKKALAN VESI LIIKELAITOS

TILINPÄÄTÖS 2017

Janakkalan Vesi liikelaitoksen johtokunta 7.3.2018 § 3

Sisältö

1.TOIMINTAKERTOMUS 2017	3
Toimitusjohtajan katsaus	3
Johtokunta ja henkilöstö	3
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	4
Ympäristötekijät.....	4
Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	4
Esitys tilikauden 2017 tuloksen käsittelystä	5
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	5
Toiminnan kuvaus	5
Johtokunnan asettamien tavoitteiden toteutuminen	5
Vertailut talousarvioon	6
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	14
Tuloslaskelma ja tuloslaskelman tunnusluvut	14
Tase ja taseen tunnusluvut.....	16
Rahoituslaskelma ja rahoituslaskelman tunnusluvut	19
4.TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	22
Tuloslaskelman liitetiedot.....	22
Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.....	23
Taseen vastaavien liitetiedot.....	24
Taseen vastattavien liitetiedot.....	25
Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	26
5. LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA	27
6. HULEVEDEN VIEMÄRÖINTI	28
Tuloslaskelma	28
Rahoituslaskelma	28
Tase	29
7. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	30
8. TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	30

1.TOIMINTAKERTOMUS 2017

Toimitusjohtajan katsaus

Toimintavuotta leimasi vuodonetsintä Turengissa. Vuotokohtat löytyivät syksyllä kahdesta erillisestä tonttiviesijohdosta. Vuotaneen veden määrä oli noin 10 % kaikesta tuotetusta vedestä. Jätevedenpuhdistamon lietesiihon saneeraus valmistui vuoden alussa ja Turengin ylävesisäiliön saneeraus käynnistyi loppuvuodesta.

Tuotto-odotukset eivät täytyneet. Erityisesti teollisuuden vedenkäyttö jatkoi laskuaan, mikä näkyi edelleen alenevina myyntituottoina. Koska vesihuoltolaitoksen kuluista pääosa on kiinteitä, tulisi takarakennekin perustua suuremmissa määrin kiinteisiin maksuihin. Kuntavetoisten uudisrakentamis- ja peruskorjauskohteiden käynnistyminen siirtyi, minkä takia lainanotto ja poistolaskenta eivät toteutuneet budjetoidusti.

Selvitystyön tulokset vesiosuuskuntien mahdollisesta Janakkalan Veteen liittymisestä esiteltiin Janakkalan kunnanhallitukselle ja Janakkalan Veden johtokunnalle loppuvuodesta. Kunnan kanssa solmittiin vesihuolto- ja maankäyttö- ja rakennuslain muutosten mukainen hulevesisopimus.

Toimitusjohtaja Liisa Piirtola

Johtokunta ja henkilöstö

Johtokunta 1.1.- 31.5.2017

Liikelaitoksen johtokunta kokoontui 2 kertaa ja käsitteli 11 pykälää.

Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet (suluissa) 1.1.-31.5.2017:

Riku Onttonen, pj	(Jere Lindroos)
Markku Virtanen, varapj	(Tomi Kesälahti)
Soini Aho	(Pekka Ahtila)
Annikki Ranki	(Lars Helenius)
Jorma Rahikainen	(Sanna Puolakka)
Tiia Rantanen	(Kirsi Roos)
Pirkko Kuvamo	(Marja Viikman)

Kunnanhallituksen nimeämä edustaja oli Mirja Pöhö ja kunnanhallituksen pj Reijo Löytynoja.

Johtokunta 1.6.2017 alkaen

Liikelaitoksen johtokunta kokoontui 4 kertaa ja käsitteli 31 pykälää.

Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet (suluissa) 1.6.-31.12.2017:

Tomi Pohjantähti, pj	(Isto Pihkala)
Eero Elo, varapj	(Niko-Veikko Leppänen)
Raimo Kaukonen	(Tomi Kesälahti)
Annikki Ranki	(Anne Tarino)
Veikko Stolt	(Jorma Talikka)
Leena Toivonen	(Satu Huhtala)
Iida Valtonen	(Päivi Väilä)

Kunnanhallituksen nimeämä edustaja oli Rita Kannisto ja kunnanhallituksen pj Pirjo Alijärvi.

Henkilöstö

Liisa Piirtola, toimitusjohtaja
Anne Majaniemi, vesihuoltoinsinööri
Markku Koivula, käyttöinsinööri (aiemmin käyttömestari)
Päivi Halme, talouspäällikkö
Sanna Kiljunen, vesihuoltosihteeri (aiemmin toimistos sihteeri)
Risto Laatikainen, käyttövastaava
Eero Mäkinen, käyttövastaava
Pekka Nyholm, käyttövastaava
Asko Luukkonen, laitoksenhoitaja
Ville Vainikka, laitoksenhoitaja
Jarmo Tupala, laitoksenhoitaja
Kalle Lehtovirta, laitoksenhoitaja, 4.5.2017 asti
Sampo Kuotola, laitoksenhoitaja, 29.5.2017 alkaen
Jarmo Ruuska, laitoksenhoitaja, 2.10.2017 alkaen

Vakanssit: 13, lukumäärässä ei muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Merkittävin toimintariski liittyy talousveden puhtauteen ja sitä kautta ihmisten terveyteen ja elintarviketeollisuuden toimintaan. Jäteveden puhdistuksen toimintahäiriö on ensisijaisesti uhka ympäristölle. Talousveden tuotannon ja jäteveden puhdistuksen toiminnasta on arvio kohdassa Johtokunnan asettamien tavoitteiden toteutuminen. Suurasiakkaan vedenkäytön merkittävä väheneminen tietäisi toimintojen sopeuttamista alentuneeseen liikevaihtoon. Vedenkäytön kehitystä on käsitelty talousarvion toteutumisen yhteydessä. Kaikkiin riskeihin liittyy myös taloudellinen ja maineriski.

Ympäristötekijät

Ympäristöviranomaisen valvoo sekä jäteveden puhdistusta että pohjavedenottoa. Jäteveden puhdistuksen toiminnasta on arvio kohdassa Johtokunnan asettamien tavoitteiden toteutuminen. Kanta-Hämeessä pohjavesipinnat olivat vähäisten sateiden ja sulamisvesien takia paljon alle keskimääräisen ja pohjavesipintojen pitkäaikainen aleneva trendi jatkui. Yleisen kehityksen lisäksi Matinvuoren vedenotolla näyttäisi edelleen olleen kielteisiä vaikutuksia alueen talousvesikaivoihin. Vahinkoja on korvattu vesihuoltoa rakentamalla ja yksityiskaivoja syventämällä.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Vesihuoltolaitosten toiminta on hyvin säänneltyä. Sääntely pitää sisällään rakenteita, jotka toimivat sisäisen valvonnan kannalta hyvin. Keskeinen tekijä on avoimuus toiminnoissa. Janakkalan Vesi noudattaa Janakkalan kunnan sisäisen valvonnan yleisohjetta. Seuraavassa luettelossa mainitaan joitakin laitoksen toimintojen sisään rakentuneista käytännöistä, jotka toimivat samalla sisäisen valvonnan välineinä:

Talouteen liittyvät käytännöt

talousarvio, hankintamenettely, laskujen hyväksymismenettely, taloussuunnitelma, investointien 10 v. suunnitelma, toiminnan vakuuttaminen, tunnuslukujärjestelmät

Toimintaan liittyvät käytännöt

johtamiseen liittyvät säännöt, johtokuntatyö ja johtaminen, tilintarkastus, valvontaviranomaiset, varalaojärjestelmä, varautuminen, sisäinen ja ulkoinen tiedottaminen

Esitys tilikauden 2017 tuloksen käsittelystä

Liikelaitoksen tulos vuodelta 2017 on 8 717,74 euroa ylijäämäinen

Johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä siirretään taseeseen oman pääoman edellisten tilikausien yli-/alijäämä –tilille. Ylijäämiä ko. tilillä on 3 272 279,69 euroa.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Toiminnan kuvaus

Janakkalan Vesi vastaa toiminta-alueellaan vesihuoltolain mukaisista talousvesi-, jätevesi- ja hulevesipalveluista ja toimittaa erikseen sovitut vesihuoltopalvelut toiminta-alueen ulkopuolella sijaitseville liittyjille. Tulosityksiköt: asiakas- ja laitospalvelut, vesilaitos, viemärlaitos.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Valtuusto on asettanut laitokselle toiminnallisia, taksapoliittisia ja taloudellisia tavoitteita. Niistä on laadittu erillinen vertailutaulukko, joka esitetään kuntakonsernin tilinpäätöksessä kohdassa Talousarvion toteutuminen - Liikelaitokselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Johtokunnan asettamien tavoitteiden toteutuminen

Talousveden laadun pitäminen vaatimusten mukaisena

Talousvesi täytti talousvesiasetuksen mukaiset laatuvaatimukset ja –suositukset lukuun ottamatta viranomaisvalvonnan laboratorion haju- ja makumäärityksiä.

Puhdistetun jäteveden laadun pitäminen vaatimusten mukaisena

Jätevedenpuhdistamon toiminta oli ympäristöluvan ehtojen mukaista lukuun ottamatta kevättalven nitrifikaation heikkenemistä ja lokakuun sateiden kolminkertaistamaa puhdistamon tulovirtaamaa, jolloin ylityksiä tuli sekä luparajaan että jätevesiasetuksen raja-arvoihin.

Vesihuollon toimintavarmuuden ylläpito

Toimintavarmuuden ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi toteutettiin mm. seuraavat toimenpiteet:

- Rakennettiin Leppäkoskelle yhdysvesijohto Matinvuoren linjasta
- Saneerattiin Vartiotie-Liikekuja-Sairaالاتie –risteyksen vesihuolto ja Pahamylyntien viemäri
- Käynnistettiin Turengin ylävesisäiliön saneeraus.

Vuotovesien vähentäminen

Turengissa haettiin suurta vesijohtovuotoa vuoden alusta syksyyn saakka. Vuotokohtia oli kaksi ja ne olivat tonttivesijohdoissa. Viemäreitä saneerattiin sujuttamalla Hausjärventiellä, Saapaskujalla ja Mäkeläntiellä.

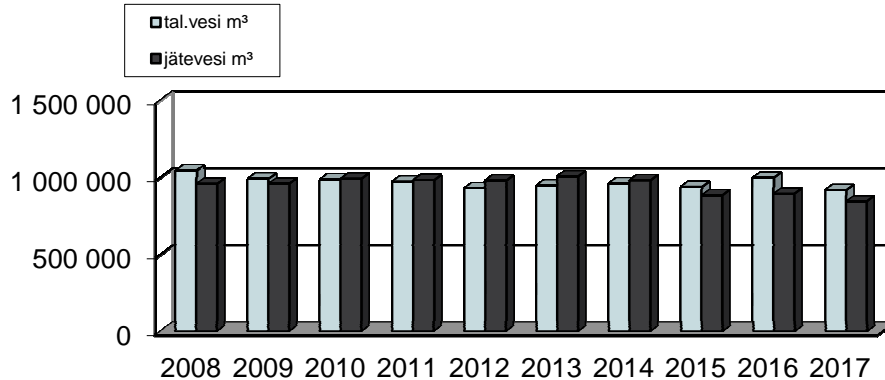

Vertailut talousarvioon

Suoritteet ja yksikköhinnat

	TP 2016	TA 2017	TOT 2017	Tot-%	Poikkeama tot-TA2017
VESILAITOS					
Laskutettu talousvesimäärä m ³	998 118	930 000	916 909	99	-13 091
Talousveden kokonaiskustannukset eur/m ³	1,23	1,30	1,29	99	
Tuotot eur/m ³	1,41	1,49	1,50	100	
Hinnasto, käyttömaksu	1,23	1,30	1,30	100	
VIEMÄRILAITOS ml huleveden viemäröinti					
Laskutettu jätevesimäärä m ³	893 124	880 000	843 396	96	-36 604
Jäteveden kokonaiskustannukset eur/m ³	2,44	2,57	2,70	105	
Tuotot €/m ³	2,43	2,70	2,48	92	
Hinnasto, käyttömaksu	2,04	2,16	2,16	100	
<p><u>Kokonaiskustannukset:</u> käyttökulut, peruspääoman ja lainojen korot, lisätuloutus kunnalle ja investointien vuosikulu/poistot (vesilaitos 32 %, viemärlaitos 68 %)</p> <p><u>Käyttökulut</u> Talousvesi 0,70 €/ m³ Jätevesipalvelut 1,49 eur/m³</p> <p><u>Tuotot:</u> Käyttömaksujen ja perusmaksujen lisäksi laskutettiin tonttijohtomaksuja, huoltosopimuksiin perustuvia maksuja ja teollisuuden erillissopimusten mukaisia maksuja (vesilaitos 38 %, viemärlaitos 62 %)</p>					

Laskutettu talousvesi- ja jätevesimäärä m³ 2008 - 2017

Tuloslaskelma (eur), vertailu talousarvioon

	TA 2017 eur	Tot 2017 eur	Poikkeama eur	Tot %	Tot 2016 €
TOIMINTATUOTOT	3 820 000	3 466 228	353 772	91%	3 720 531
Myyntituotot	3 812 300	3 457 702	354 598	91%	3 654 057
Maksutuotot	5 000	5 415	- 415	108%	5 566
Tuet ja avustukset	1 000	2 822	- 1 822	282%	1 626
Muut toimintatuotot	1 700	288	1 412	17%	59 283
TOIMINTAKULUT	- 1 957 200	- 1 931 256	- 25 944	99%	- 1 850 873
Henkilöstökulut	- 727 200	- 652 341	- 74 858	90%	- 694 053
Palvelujen ostot	- 600 000	- 638 000	38 000	106%	- 559 521
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 535 000	- 547 364	12 364	102%	- 492 266
Muut toimintakulut	- 95 000	- 93 551	- 1 449	98%	- 105 032
TOIMINTAKATE	1 862 800	1 534 972	327 828	82%	1 869 658
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 491 856	- 469 084	- 22 772	95%	- 470 992
Korkotuotot	2 500	1 254	1 246	50%	383
Muut rahoitustuotot	2 500	3 071	- 571	123%	2 696
Korkokulut	- 40 000	- 16 360	- 23 640	41%	- 17 193
Muut rahoituskulut	- 456 856	- 457 049	193	100%	- 456 879
VUOSIKATE	1 370 944	1 065 888	305 057	78%	1 398 666
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	- 1 210 000	- 1 057 170	- 152 830	87%	- 1 079 841
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 210 000	- 1 057 170	- 152 830	87%	- 1 079 841
TILIKAUDEN TULOS	160 944	8 718	152 226	5%	318 825
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	160 944	8 718	152 226	5%	318 825

Tuotot Tuottotavoitteesta jätiin peräti 9 % (noin 350 000 eur). Edellisvuoteen verrattuna laskua oli noin 7 %. Etenkin laskutus teollisuudelta väheni, mutta myös palvelualan kiinteistöissä, rivitaloissa ja kerrostaloissa vedenkulutus on vähentynyt.

Näköpiirissä ei ole merkittävää vedenkulutuksen lisäystä, joten kaikille asiakkaille suunnattu perusmaksujen uudistus on vääjäämättä edessä. Jätevesisopimusneuvottelut muutaman teollisuusasiakkaan kanssa jatkuvat.

Kulut Toimintakulut pysyivät suunnilleen budjetin raameissa. Vesihuoltotoimialalle on tavanomaista, että käyttökuluista suurin osa on kiinteitä, joten vesimäärien väheneminen ei samassa suhteessa vähennä kuluja.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -erästä yli puolet koostuu energiakustannuksista (276 000 eur). Sähköä kuluu eniten jätevedenpuhdistusprosessissa ja pumppauksiin. Laitehankinnoista voidaan mainita Turengin ylävesisäiliön saneerausta edeltäneet ohjausjärjestelmän muutokset ja lukitusjärjestelmän uusiminen.

Palvelujen ostot koostuvat huolto- ja korjaustöistä, lietteen jatkokäsittelystä, asiantuntijapalveluista sekä enenevässä määrin it-kuluista.

Muut toimintakulut koostuvat lähinnä toimitila- ja laitevuokrista, autoveroista ja jäsenmaksuista (VVY ja KVVY).

Rahoitustuotot ja -kulut

Lainoista (1,9 milj eur) 45 % on sidottu vaihtuvaan korkoon, joten alhaisesta korkotasosta oli niiden kohdalla hyötyä. Toisaalta korkotuotot jäivät vähäisiksi talletustilien lisäksi myös määräaikaistalletuksissa, joissa kertomusvuonna pidettiin varoja noin 7 kk:n ajan.

Investoinnit ja poistot

Poistojen eli investoinnin tietylle tilikaudelle kohdistuvien kulujen laskenta aloitetaan hankkeen valmistumisen jälkeen. Kunnan kanssa yhteisistä hankkeista osan suunnittelu saatiin alulle, rakentamiset siirtyivät tuleville vuosille. Laitoshankkeista suurin oli Turengin ylävesisäiliön saneeraus (budjetti 2017: 400 000 eur). Työ alkoi joulukuussa ja jatkuu kevätkauden 2018. Suunnitelluista investoinneista toteutui kolmasosa.

Palvelujen myynti

Laskutettu talous- ja jätevesimäärä (m³) rakennustyypeittäin:

	Asumiskäyttö	Teollisuus	Palveluelinkeinot	Yhteensä
Talousvesi	56 %	30 %	14 %	100 %
Jätevesi	60 %	26 %	14 %	100 %

Jako taajamittain (m³)

Laskutetusta talousvedestä (916 909 m³, ml. kaikki rakennustyytit) toimitetaan vuosittain Turenkin alueella sijaitseviin kiinteistöihin 68 %, Tervakoskelle 29 %, Leppäkoskelle 2 % ja Kirkonkylään 1 %.

Kertomusvuonna vettä pumpattiin Kuumolan, Kalpalinnan, Matinvuoren, Hallavuoren ja Rahitun vedenottamoista.

Jätevedet johdetaan Tervakoskelta, Leppäkoskelta ja Kirkonkylältä siirtoviemäreitä pitkin Turenkiin jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi.

Uusia kiinteistöjä liitettiin 2017 aikana laitoksen verkostoon seuraavasti:

Vesijohtoverkostoon liittyneet kiinteistöt					
	Turenki	Tervakoski	Kirkonkylä	Leppäkoski	Yht.
Omakotitalo	9	3	0	1	13
Rivitalo	0	0	0	0	0
Kerrostalo	1	0	0	0	1
Teollisuus	0	0	0	0	0
Muut	3	0	0	0	3
Kunta	0	0	0	0	0
Yhteensä	13	3	0	1	17
Viemäriverkostoon liittyneet kiinteistöt					
	Turenki	Tervakoski	Kirkonkylä	Leppäkoski	Yht.
Omakotitalo	9	3	0	1	13
Rivitalo	0	0	0	0	0
Kerrostalo	1	0	0	0	1
Teollisuus	0	0	0	0	0
Muut	3	0	0	0	3
Kunta	0	0	0	0	0
Yhteensä	13	3	0	1	17

Liittymismaksuja laskutettiin yhteensä 81 292 eur (2016: 191 624,86 eur).
Liittymismaksuvarat on kirjattu pitkäaikaisiin velkoihin.

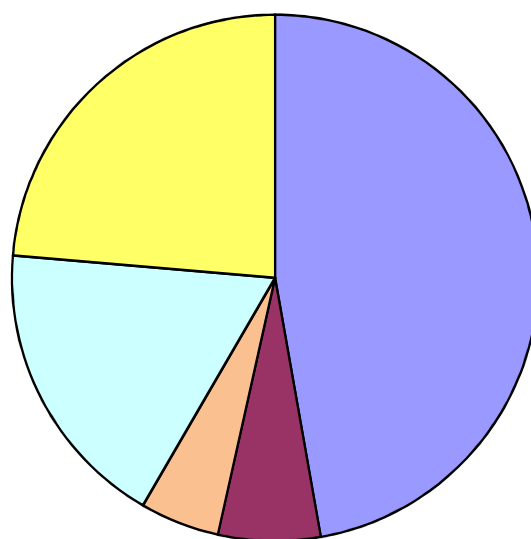

Rahoituslaskelma (eur), vertailu talousarvioon

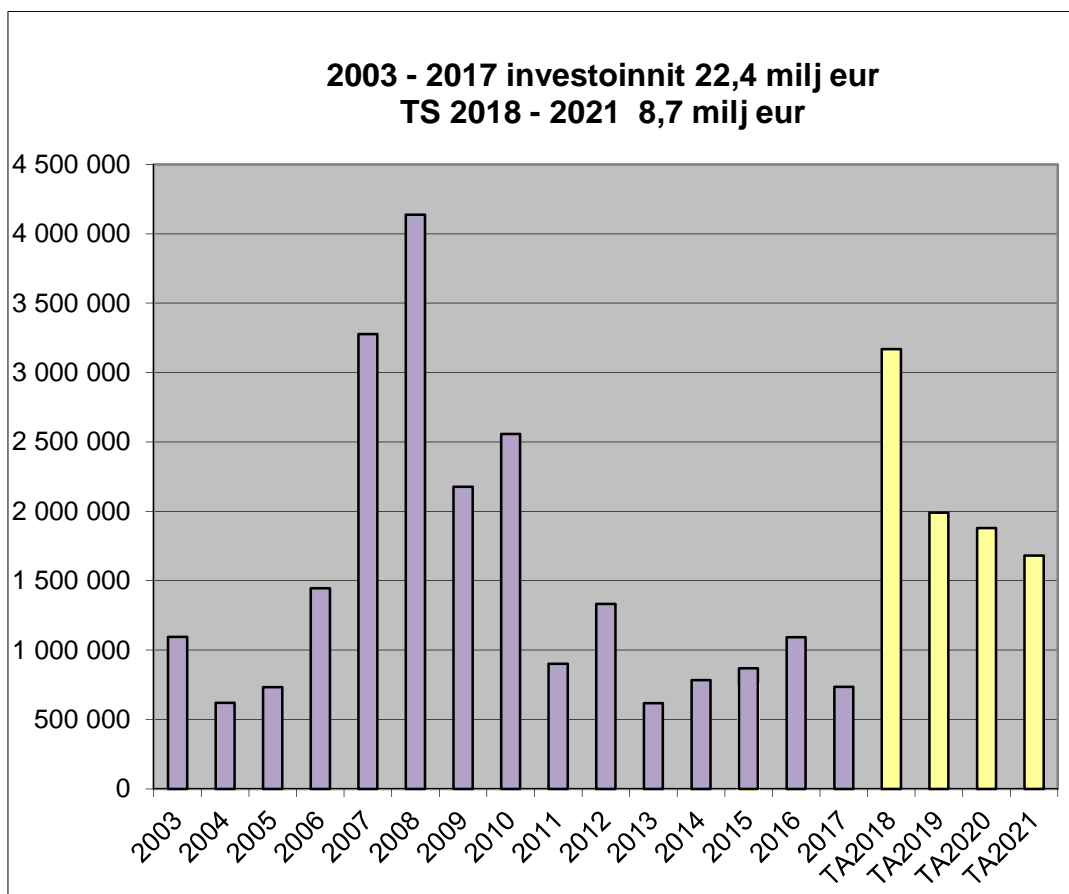
RAHOITUSLASKELMA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Liikelyjäämä (-alijäämä)	652 800,00		652 800,00	477 801,98	-174 998,02
Poistot ja arvonalentumiset	1 210 000,00		1 210 000,00	1 057 169,84	-152 830,16
Rahoitustuotot - ja kulut	-491 856,00		-491 856,00	-469 084,24	22 771,76
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 202 000,00		-2 202 000,00	-735 021,60	1 466 978,40
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	92 276,03	-92 276,03
Toiminnan ja investointien rahavirta	-831 056,00		-831 056,00	423 142,01	1 069 645,95
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 606 056,00		1 606 056,00	0,00	-1 606 056,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-850 000,00		-850 000,00	-950 524,00	-100 524,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	75 000,00		75 000,00	466 578,70	391 578,70
Rahoituksen rahavirta	831 056,00		831 056,00	-483 945,30	-1 315 001,30
Vaikutus maksuvalmiuteen	0,00		0,00	-60 803,29	-245 355,35

Kertomusvuoden alkupuoliskolla ylimääräinen lainanlyhennys 150.000 eur.
Lainamäärä 31.12.2017: 1 926 081 eur.

Rahan käyttö 2017 (4.090 210 eur)

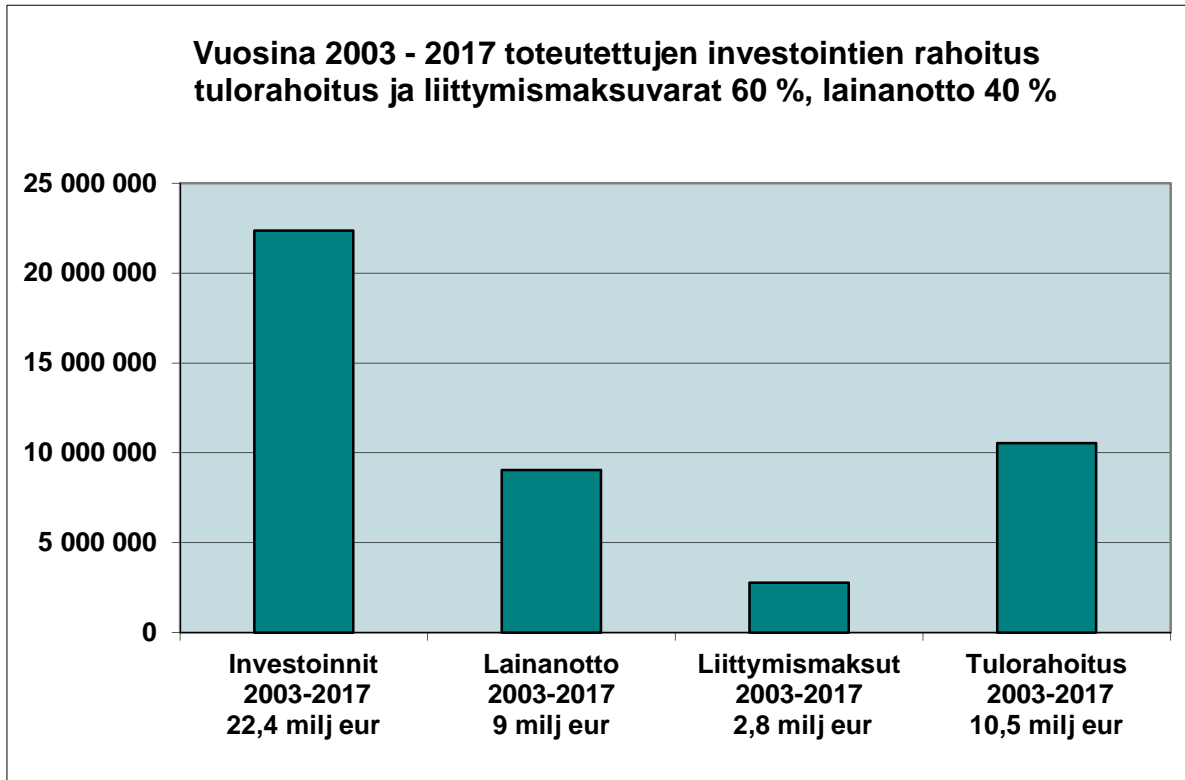

- Käyttömenot 47%
(1.931 256 eur)
- Peruspääoman korko 6%
(256 856 eur)
- Lisätuloutus kunnalle 5%
(200 000 eur)
- Investoinnit 18 %
(735 021 eur)
- Lainojen lyhennykset ja korot 24 %
(967 077 eur)

Investointien toteutuminen

	TA 2017 eur	Muutettu KS 2017 eur	Toteuma 2017 eur	Jäljellä muutettu KS eur	Tot %
VESIHUOLTOINVESTOINNIT YHT €	- 2 202 000	-2 202 000	- 735 022	-1 466 978	33 %
<i>Rahoitusosuus teollisuudelta</i>			92 276		
Uudisrakentaminen yhteensä €	- 1 267 000	-1 317 000	- 264 407	-1 052 593	20 %
Rastikangas 12	- 100 000	-100 000	6 049	-93 951	6 %
Erittelemättömät	- 20 000	-20 000	-	-20 000	0 %
Kauriinmaan eteläosa	- 200 000	-200 000	-	-200 000	0 %
Ilveslinna	- 300 000	-300 000	46 729	-253 271	16 %
Turengin keskusta	- 20 000	-20 000	-	-20 000	0 %
Mäyrän asuinalue	- 450 000	-450 000	23 890	-426 110	5 %
Pahamylyntien jv-pumppaamo	- 70 000	-120 000	126 938	6 938	106 %
Leppäkosken yhdysvesijohto	- 107 000	-107 000	60 801	-46 199	57 %
Peruskorjaus yhteensä €	- 935 000	-885 000	- 470 615	-414 385	53 %
<i>Rahoitusosuus teollisuudelta</i>			92 276		
Katujen peruskorjaus koht. vesihuolto (Marttila)	- 230 000	-230 000	8 848	-221 152	4 %
Turengin vh-verkosto	- 150 000	-120 000	150 339	30 339	125 %
Tervakosken vh-verkosto	- 60 000	-60 000	34 386	-25 615	57 %
Lietesiilon uusiminen (2016-2017)	-	0	37 001	37 001	TA2016
<i>Teollisuuden osallistuminen inv kustannuksiin</i>			92 276		
Erittelemättömät kohteet, vesilaitos	- 10 000	-10 000	-	-10 000	0 %
Erittelemätt. kohteet, viemärlaitos	- 40 000	-20 000	15 744	-4 256	79 %
Turengin ylävesisäiliön saneeraus	- 400 000	-400 000	189 447	-210 553	47 %
I selkeytyksen lattian pinnoitus	- 10 000	-10 000	-	-10 000	0 %
Kantomäenkujan jvp saneeraus	- 35 000	-35 000	34 850	-150	100 %

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma ja tuloslaskelman tunnusluvut

	2017		2016	
Liikevaihto	3 463 117,36		3 659 622,49	
Liiketoiminnan muut tuotot	3 110,75		60 908,98	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-547 363,95		-492 266,48	
Palvelujen ostot	-637 999,90	-1 185 363,85	-559 521,26	-1 051 787,74
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-507 224,11		-542 773,44	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-123 118,60		-117 561,29	
Muut henkilösivukulut	-21 998,57	-652 341,28	-33 718,26	-694 052,99
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 057 169,84	-1 057 169,84	-1 079 840,96	-1 079 840,96
Liiketoiminnan muut kulut	-93 551,16		-105 032,34	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	477 801,98		789 817,44	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1 254,16		383,45	
Muut rahoitustuotot	3 070,60		2 695,80	
Muille maksetut korkokulut	-16 359,52		-17 193,01	
Korvaus peruspääomista	-256 856,00		-256 856,00	
Muut rahoituskulut	-200 193,48	-469 084,24	-200 022,68	-470 992,44
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	8 717,74		318 825,00	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	8 717,74		318 825,00	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 717,74		318 825,00	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,83 %		5,84 %	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,51 %		7,79 %	
Voitto, %	0,25 %		8,71 %	

Tuloslaskelman tunnusluvut:

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset).

Korollinen vieras pääoma tarkoittaa liikelaitoksen taseen pitkä- ja lyhytaikaisen vieraan pääoman eriä 1 -5 (Joukkovelkakirjalainat, Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, Lainat kunnalta, Lainat julkisyhteisöiltä, Lainat muilta luotonantajilta). Myös ns. nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat ovat sijoitettua pääomaa.

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvosta.

Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta. Tunnusluvun vertailtavuutta liikelaitosten kesken voi heikentää se, että pysyvien vastavien hyödykkeiden kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvausperuspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Myös ns. nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat kunnalta otetaan tunnusluvussa sijoitettuna pääomana huomioon.

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Tunnusluku kertoo kunnan liikelaitokseen sijoittaman pääoman tuoton. Kunnan sijoittaman pääoman tuottoprosentti ei ole sama asia kuin korvaus peruspääomasta tai sisäinen lainakorko, koska sijoitetun pääoman tuottoprosentin laskennassa otetaan mainittujen erien lisäksi huomioon myös yli-/alijäämäerät sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset.

Voitto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli-/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostaa liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista

Tase ja taseen tunnusluvut

	2017	2016
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	11 409 787,37	11 824 211,64
II Aineelliset hyödykkeet	11 400 179,63	11 814 603,90
1. Maa- ja vesialueet	25 000,00	25 000,00
2. Rakennukset	2 759 733,25	2 728 168,59
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 961 574,96	8 686 987,23
4. Koneet ja kalusto	34 988,83	49 333,50
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	618 882,59	325 114,58
III Sijoitukset	9 607,74	9 607,74
1. Osakkeet ja osuudet	9 607,74	9 607,74
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 374 189,77	1 810 597,45
II Saamiset	1 341 651,88	1 717 256,27
Lyhytaikaiset saamiset	1 341 651,88	1 717 256,27
1. Myyntisaamiset	324 688,09	623 369,87
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	1 016 952,24	1 093 881,13
5. Siirtosaamiset	11,55	5,27
IV Rahat ja pankkisaamiset	32 537,89	93 341,18
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 783 977,14	13 634 809,09

VASTATTAVAA	2017	2016
A OMA PÄÄOMA	7 561 928,34	7 553 210,60
I Peruspääoma	4 280 930,91	4 280 930,91
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 272 279,69	2 953 454,69
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	8 717,74	318 825,00
E VIERAS PÄÄOMA	5 222 048,80	6 081 598,49
I Pitkäaikainen	4 118 796,23	4 771 411,79
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 342 173,00	2 076 081,00
9. Muut velat	2 776 623,23	2 695 330,79
Lyhytaikainen	1 103 252,57	1 310 186,70
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	583 908,00	800 524,00
7. Ostovelat	296 533,24	142 177,80
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	67 457,35	78 900,93
9. Muut velat	58 205,72	165 032,36
10. Siirtovelat	97 148,26	123 551,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12 783 977,14	13 634 809,09
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	59,15%	55,40%
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	150,66%	163,46%
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	3 281	3 272
Lainakanta 31.12., 1000 €	1 926	2 877

Taseen tunnusluvut

Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat:

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa liikelaitoksen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon liikelaitoksen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden liikevaihdosta, liiketoiminnan muista tuotoista sekä tuesta ja avustuksesta kunnalta.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku liikelaitosten välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet liikelaitoksella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko liikelaitoksella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Korottomat velat kunnalta)

Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla, osto-, siirto- ja muilla veloilla sekä korottomilla veloilla kunnilta. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoitukset merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Rahoituslaskelma ja rahoituslaskelman tunnusluvut

	2017		2016	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyijäämä (-alijäämä)	477 801,98		789 817,44	
Poistot ja arvonalentumiset	1 057 169,84		1 079 840,96	
Rahoitustuotot ja -kulut	-469 084,24		-470 992,44	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00		-8 712,90	
	<u>1 065 887,58</u>	1 065 887,58	<u>1 389 953,06</u>	1 389 953,06
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-735 021,60		-1 071 771,76	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	92 276,03		88 161,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-642 745,57	8 712,90	-974 897,86
Toiminnan ja investointien rahavirta		423 142,01		415 055,20
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00		1 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-950 524,00	-950 524,00	-750 524,00	249 476,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	59 375,41		-429 637,64	
Saamisten muutos muilta	316 228,98		-332 379,88	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-11 443,58		24 346,49	
Korottomien velkojen muutos muilta	102 417,89	466 578,70	122 007,77	-615 663,26
		<u>-483 945,30</u>		<u>-366 187,26</u>
Rahoituksen rahavirta				
Rahavarojen muutos		-60 803,29		48 867,94
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	32 537,89		93 341,18	
Rahavarat 1.1.	<u>93 341,18</u>	-60 803,29	<u>44 473,24</u>	48 867,94

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelt:	1 889 201	1 320 833
Investointien tulorahoitus, %	165,8	142,2
Lainanhoitokate	1,1	1,8
Kassan riittävyys, pv	2,9	10
Quick ratio	1,2	1,4
Current ratio	1,2	1,4
Kassan riittävyys, pv (mukanakonsernipankkitilin varat)	94	120

Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulokset *Toiminnan ja investointien rahavirta* itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirran jää netto-antolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * (\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus % -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankinta-menosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella (ilman satunnaisia tuloja). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= $(\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo liikelaitoksen tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos liikelaitoksen lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12 kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan liikelaitoksen lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Liikelaitoksen lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Liikelaitoksen maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa liikelaitoksen rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Liikelaitoksilla tunnuslukuun voi vaikuttaa mm. yhdytilin käyttö. Liikelaitoksen ja keskuskassan välinen yhdytili esitetään taseryhmässä *Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä*, jolloin liikelaitoksilla ei ole välttämättä lainkaan omia rahavaroja. Kassasta maksut kootaan seuraavista liikelaitoksen tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Materiaalit ja palvelut

Henkilöstökulut

Liiketoiminnan muut kulut

Korkokulut muille

Korvaus peruspääomasta

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille

Quick ratio

= (Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Quick ratio eli maksuvalmiussuhde kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan liikelaitosten kesken. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5-1, heikko: alle 0,5.

Current ratio

= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Current ratio eli käyttöpääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnuslukua voidaan parhaiten vertailla saman toimialan liikelaitosten kesken, mutta se sopii quick ratio -tunnuslukua paremmin myös eri toimialojen yritysten vertailuihin. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1-2, heikko: alle 1.

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto

	2017	2016
Asiakas- ja laitospalvelut	50 082,98	85 920,82
Vesilaitos	1 353 885,71	1 473 333,46
Viemärlaitos	1 990 509,67	2 034 889,73
Huleveden viemärointi	68 639,00	65 478,48
Yhteensä	3 463 117,36	3 659 622,49

Liiketoiminnan muut tuotot

	2017	2016
Asiakas- ja laitospalvelut	2 942,35	50 350,26
Vesilaitos	84,20	2 255,40
Viemärlaitos	84,20	8 303,32
Yhteensä	3 110,75	60 908,98

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty valtuuston 03.09.2012 § 94 vahvistamaa poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	tasapoisto 4 vuotta
Aineettomat oikeudet	tasapoisto 5 vuotta
Liikearvo	tasapoisto 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
ATK-ohjelmistot	tasapoisto 4 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto 5 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto 30 vuotta
Talousrakennukset / rakennelmat	tasapoisto 10-20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto 30 vuotta
Asuinrakennukset	tasapoisto 30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännöspoisto 15 %
Sillat, laiturit ja uimalat	menojäännöspoisto 20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto 20 %
Ulkovalaistuslaitteet	menojäännöspoisto 15 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	menojäännöspoisto 15 %
Vedenjakeluverkosto ja laitteet	menojäännöspoisto 10 %
Vesilaitoksen koneet ja laitteet	menojäännöspoisto 25 %
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet (autot)	tasapoisto 5 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto 5 vuotta
Muut raskaat koneet	tasapoisto 10 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto 5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- ym. laitteet	tasapoisto 5 vuotta
Atk-laitteet	tasapoisto 3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto 3 vuotta
Ensikertainen kalustaminen	tasapoisto 10 vuotta

Ns. pienhankintaraja on 10.000 €, jonka alle jäävät hankinnat kirjataan käyttötalouteen.

Pysyvien vastaavien tase-erät

	Aineelliset hyödykkeet					Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Osakkeet ja osuudet	Pysyvät vastaavat yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat			
Hankintameno 1.1.	25 000,00	2 728 168,59	8 686 987,23	49 333,50	325 114,58	12 140 313,98	9 607,74	12 149 921,72
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	37 001,07	200 933,08	0,00	497 087,45	735 021,60	0,00	735 021,60
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-92 276,03	0,00	0,00	0,00	-92 276,03	0,00	-92 276,03
Siirrot erien välillä	0,00	203 319,44	0,00	0,00	-203 319,44	0,00	0,00	0,00
Saldo ennen poistoja	25 000,00	2 876 213,07	8 887 920,31	49 333,50	618 882,59	12 457 349,47	9 607,74	12 466 957,21
Kertyneet poistot	0,00	-112 367,52	-951 524,64	-15 948,80	0,00	-1 079 840,96	0,00	-1 079 840,96
Tilikauden poistot	0,00	-116 479,82	-926 345,35	-14 344,67	0,00	-1 057 169,84	0,00	-1 057 169,84
Kirjanpitoarvo 31.12.	25 000,00	2 759 733,25	7 961 574,96	34 988,83	618 882,59	11 400 179,63	9 607,74	11 409 787,37

Taseen vastaavien liitetiedot

Lyhytaikainen saamisten erittely

	2017	2016
Myyntisaamiset		
Kunnalta	35 604,60	18 051,12
Muilta	289 083,49	605 318,75
Lainasaamiset		
Kunnalta	1 016 952,24	1 093 881,13
Muut saamiset		
Muilta	11,55	5,27
Yhteensä	1 341 651,88	1 717 256,27

Taseen vastattavien liitetiedot
Oman pääoman erittely

	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	4 280 930,91	4 280 930,91
Peruspääoma 31.12.	4 280 930,91	4 280 930,91
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 953 454,69	2 953 454,69
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	3 272 279,69	2 953 454,69
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	8 717,74	318 825,00
Oma pääoma yhteensä	7 561 928,34	7 553 210,60

Pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen erittely
Pitkäaikainen vieras pääoma

	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	452 175,00	729 227,00
Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	889 998,00	1 346 854,00
Muut velat		
Liittymismaksut	2 776 623,23	2 695 330,79
Yhteensä	4 118 796,23	4 771 411,79

Lyhytaikainen vieras pääoma

	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	127 052,00	127 052,00
Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	456 856,00	673 472,00
Ostovelat		
Ostovelat jäsenkuntayhtymille	0,00	120,00
Ostovelat muille	296 533,24	142 057,80

	2017	2016
Muut velat		
Muut velat kunnalle	67 457,35	78 900,93
Tilitettävä arvonlisävero	28 626,33	131 102,54
Ennakonpidätysvelka	11 379,99	11 113,97
Sosiaaliturvamaksuvelka	479,61	922,95
KuEL-maksut tt	3 078,48	2 797,35
Työttömyysvakuutusmaksut ta	530,90	320,97
Muut velat	14 110,41	18 774,58
 Siirtyvät korot		
Siirtyvät korot muille	1 246,91	1 206,79
 Lomapalkkajaksotus		
Lomapalkkajaksotus	76 947,14	96 345,99
 Siirtovelat		
Muut siirtovelat muille	107,97	94,90
Palkkavelat	9 648,92	16 664,82
KuEL-maksut ta	7 637,42	7 490,83
Työttömyysvakuutusmaksut ta	1 405,07	1 620,78
Tatapaturmavakuutusmaksu	124,91	100,75
Ryhmähenkivakuutusmaksu	29,92	26,75
Puolueverot	0,00	0,00
 Yhteensä	1 103 252,57	1 310 186,70

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2017: 13

	2017	2016
Henkilöstökulut		
Palkat, palkkiot	507 224,11	542 773,44
Eläkekulut	123 118,60	117 561,29
Muut hlösivukulut	<u>21 998,57</u>	<u>33 718,26</u>
Henkilöstökulut yhteensä	652 341,28	694 052,99

5. LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Vesikanta
Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

SÄILYTYSTAPA

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

Tositelaji

Tapahtuma

Säilytystapa

Kirjanpito

AIF	AIF tositekonversio
AKT	Aktivoinnit
Muistio	Muistiotositteet
MuistioE	Muistiotositteet excelistä
Palkka	Palkat
Pankki	Pankkitositteet
Varasto	Sonet kp-aineisto
XA	Konvertoidut alkusaldot

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

Myyntireskontra

Vesilaskut	Myyntilaskut, Vesikanta
Suoritukset	Viitesuoritukset
Suoritukset	Manuaalisuoritukset
Suoritukset	Hyvityslaskujen kuittaus

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

Ostoreskontra

OL	Ostolaskut
OM	Ostoreskontran maksut
ORK	Ostoreskontran kohdistustap.

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM	Käyttöomaisuus
XAKOM	Käyttöomaisuuskonversio

Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

6. HULEVEDEN VIEMÄRÖINTI

Tuloslaskelma

		TP 2017		TP 2016
Liikevaihto		68 639,00		65 478,48
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-20 621,90		-29 225,16	
Palvelujen ostot	-29 545,87	-50 167,77	-23 734,01	-52 959,17
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-27 482,71		-22 972,71	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-4 686,00		-5 064,09	
Muut henkilösivukulut	-1 257,88	-33 426,59	-1 963,20	-30 000,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-190 078,74	-190 078,74	-187 764,45	-187 764,45
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-205 034,10		-205 245,14
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus peruspääomista	-27 411,00	-27 411,00	-27 411,40	-27 411,40
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-232 445,10		-232 656,54
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-232 445,10		-232 656,54
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-232 445,10		-232 656,54

Rahoituslaskelma

		2017		2017
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-205 034,10		-205 245,14	
Poistot ja arvonalentumiset	190 078,74		187 764,45	
Rahoitustuotot ja -kulut	-27 411,00		-27 411,00	
	-42 366,36	-42 366,36	-44 891,69	-44 891,69
Investointien rahavirta				
Investointimenot	0,00		-160 237,83	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00	-151 491,07	-311 728,90
Toiminnan ja investointien rahavirta		-42 366,36		-356 620,59
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	0,00		0,00	
Korottomien velkojen muutos muilta	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00		0,00
Rahoituksen rahavirta				
Rahavarojen muutos		-42 366,36		-356 620,59

Tase

VASTAAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 719 872,71	1 909 951,45
Hulevesiverkosto	1 719 872,71	1 909 951,45
VAIHTUVAT VASTAAVAT	212 741,55	255 107,91
Rahat- ja pankkisaamiset	212 741,55	255 107,91
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 932 614,26</u>	<u>2 165 059,36</u>
VASTATTAVAA	2017	2016
OMA PÄÄOMA	1 620 885,36	1 853 330,46
Peruspääoma	847 624,00	847 624,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 005 706,46	1 238 363,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-232 445,10	-232 656,54
VIERAS PÄÄOMA	311 728,90	311 728,90
Pitkäaikainen	311 728,90	311 728,90
Muut velat	311 728,90	311 728,90
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>1 932 614,26</u>	<u>2 165 059,36</u>

7. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Janakkalassa 7. maaliskuuta 2018

Eero Elo
Varapuheenjohtaja

Raimo Kaukonen
johtokunnan jäsen

Annikki Ranki
johtokunnan jäsen

Veikko Stolt
johtokunnan jäsen

Leena Toivonen
johtokunnan jäsen

Iida Valtonen
johtokunnan jäsen

Liisa Piirtola
toimitusjohtaja

8. TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Janakkalassa ___/ ___ 2018

Minna Ainasvuori (JHT, HT)
BDO Audiator Oy

